

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Ивелин Аргиров Иванов
по конкурс за доцент по професионално направление 2.2. История и археология
за нуждите на секция „Средновековни Балкани“ при Институт за балканистика с
Център по тракология при БАН, обявен в ДВ, бр. 55 от 19.06.2020 г.
Кандидат по конкурса: гл. ас. д-р Владислав Иванов Иванов

Конкурсът за доцент по направление 2.2. История и археология за секция „Средновековни Балкани“ е обявен според нормативните изисквания, като са спазени наредбите на Закона за развитието на академичния състав в Република България и на Правилника за приложението на същия закон. Изборът на научно жури е осъществен в необходимите срокове, като са спазени процедурите и изискванията на нормативните документи. Представени са публикацииите, автобиография и авторска справка за научните приноси на кандидата Владислав Иванов. Посоченото по-горе дава основание да приема, че процедурата по конкурса е легитимна.

Обща характеристика на научно-изследователската дейност на кандидата

Кандидатът по конкурса Владислав Иванов Иванов е асистент в Институт за балканистика с Център по тракология (ИБЦТ) при Българска Академия на Науките (БАН) от 2011 г. и главен асистент в същия институт от 2013 г. Научната дейност и интереси на д-р Владислав Иванов са насочени към кръстоносните походи и военномонашеския орден на хоспиталиерите йоанити, контактите между латинския свят, православното християнство, мюсюлманските държави от Близкия изток и степните номади в периода XII–XV в. Между 2008 и 2020 г. той е публикувал над тридесет студии, статии, преводи на извори, глава от колективна монография и самостоятелна монография, свързани с посочените теми. Дори беглият поглед върху представената научна продукция дава представа за широки интереси и поле на изследване.

Сред основните теми в изследванията на д-р Владислав Иванов е тази за Балканите и Източното Средиземноморие като поле на контакти и на сблъсък между номадските племена и империи и западните сили, като отчетливо изпъква темата за ролята на Ордена на рицарите хоспиталиери в Югоизточна Европа. Тези теми са значими не само със своите средновековни измерения, но в известна степен и актуални поради проекцията в близкото минало, в настоящето и вероятно – в бъдещи събития и процеси. Основното заглавие в този тематичен кръг е монографията на д-р Иванов, озаглавена „Рицарите йоанити, кръстоносните походи и Балканите (XI–XIII в.), и публикувана през 2020 г. Въпреки, че в определени глави авторът представя събития, които не са свързани пряко с хоспиталиерите или такива, в които участието на ордена е предполагаемо, но не неопровержимо доказано, този хабилитационен труд свидетелства за широки познания, ерудиция, умение за анализ и синтез. Както в това монографично изследване, така и в авторската глава „Военномонашеският орден на хоспиталиерите и Балканите“, д-р Иванов достига до важни изводи за балканските планове на хоспиталиерите в периода XIII–XV в., подчертавайки т.нар. „Гръцки проект“ и ролята им в антиосманската съпротива.

Средновековните Балкани присъстват в изследванията на кандидата не само чрез темата за хоспиталиерите. За това свидетелстват и публикациите върху Свещената лига от 1332–1336/7 г. като фактор в регионалната политика в Източното Средиземноморие, и за реалното разделение между католическия Запад и православния Изток (според автора враждебността между християнските Изток и Запад ескалира едва между 1182 и 1204 г.). На следващо място в своите изследвания, Владислав Иванов предлага хипотеза за коалиция между източноправославни сили (Българското царство, Сръбското кралство, Видинското княжество и Влашкото войводство), насочена срещу експанзията на католическото Унгарско кралство в края на XIII в. и се спира на влиянието на степните номади върху региона (с акцент върху куманите и монголските нашествия).

Кандидатът по конкурса е изкушен и от българската тема, представяйки публикации с новаторски тези, като тази за ролята на Кракра в българо-

византийски сблъсък в края на X-нач. на XI век, за края на средновековната Пернишка крепост в 1189 - началото на 1190, за „необичайното“ българско име „Нергиса“ (Nergise) във

венециански документи от края на XIV и началото на XV в., и за ереста на българите и патарените в *Chronica Majora* на Матей Парижки.

Друго важно направление в научните интереси на Вл. Иванов е свързано с преводи на изводи с коментар, което свидетелства както за сериозен, задълбочен научен подход, така и за ясно съзнание за хронична липса на достатъчно преводни извори в българската историография.

В кандидатурата си по конкурса д-р Владислав Иванов представя също списък на цитирания в български и чуждестранни периодични издания, сборници и енциклопедии, както и участия в два международни проекта, два бюджетни проекта на ИБЦТ-БАН, и два други изследователски проекта с колеги от СУ. Кандидатът е специализирал в Американски научен институт в Истанбул, Американска школа за класически науки в Атина, и най-дълго в Малтийски Университет, Лия, Малта, което е задължително и базово условие за научна работа в заявените теми на научен интерес.

Научни приноси на кандидата

Сред основните приноси на кандидата бих подчертал индивидуалният стил и елементи на алтернативен подход при анализа на значими исторически събития и процеси. На първо място, това свидетелства за широки познания в областта на средновековната история, а събитията и процесите в средновековните Балкани и Леванта са вплетени удачно в картината на европейската история. Особено забележим е този подход в изследванията и публикациите върху проблеми от средновековната българска история, които д-р Иванов анализира в рамките на по-широки, международни военно-политически реалности. В своите изследвания Владислав Иванов често стига до изводи и хипотези, които са новаторски в българската и чуждоезична историография.

Сред научните му приноси изпъкват изследванията върху Ордена на хоспиталиерите и политическата му роля на Балканите между 1204 и 1421 г.,

кръстоносните походи през XIV в., т.нар. „гръцки проект“ на ордена на йоанитите, номадите по границите на християнския свят през XII–XIII в., миграцията на куманите на Балканите в края на 30-те и началото на 40-те години на XIII в., свещената война между християни и мюсюлмани в Източното и Западното Средиземноморие; преводите и коментара на средновековни извори като поемата на Раймбаут де Вакейрас – „Съвет на императора“, дипломата на унгарския крал Бела IV от 2 юни 1247 г. и др.

Бих подчертал също стремежа на д-р Владислав Иванов към формулиране на работни тези (при липса или непълнота на писмените свидетелства), а също посочването на възможни алтернативи в хода на разглежданите събития (най-вече в изследванията на Ордена на хоспиталиерите). Този подход придава оригинален, авторски облик, и помага за популяризирането на слабо познати и изследвани в нашата историография проблеми от средновековната история на Балканите и България.

Не на последно по значение място бих посочил, че част от публикациите на кандидата Владислав Иванов са на английски език, което е необходимо условие за по-широко, международно представяне на основните публикации, тези и хипотези на кандидата.

Забележки и препоръки

На следващо място бих посочил няколко забележки и препоръки по представената продукция. По мое мнение, част от публикациите са плод на авторско вдъхновение и желание на младия учен за изследване на различни интересни аспекти в историческото развитие на средновековна Югоизточна Европа, но смятам, че в бъдеще по-удачно е да се концентрира върху основната и най-добре изследвана тема в неговата научна кариера – ролята на Ордена на хоспиталиерите в Югоизточна Европа и Средиземноморието в периода XII–XV век.

Също така, отправям критична бележка към представянето на известния средновековен хронист *Matthæus Parisiensis* с буквален превод на съвременната английска именна форма – Матю Парис (виж публикацията „Ереста на

българите и патарените в Chronica Majora на Матю Парис“). Следвайки установените норми и традиция, авторът на Chronica Majora трябва да бъде представян като Матей Парижки (Матей от Париж), а не като Матю Парис.

На последно място бих препоръчал на кандидата повече усилия и време в публична лекторска дейност, тъй като академичната длъжност „доцент“ предполага и изисква по-висока активност в тази насока.

Заклучение

В заключение смятам, че научните приноси и изследователска дейност на д-р Владислав Иванов са свидетелство за възходящо професионално развитие и нов, по-високо ниво на творческа и научна зрялост след защитата на дисертационния му труд през 2011 г. Посочените забележки и отправените препоръки не омаловажават научните приноси на кандидата а целят колегиална оценка, мнение и напътствия. Ето защо гласувам **за присъждането на академичната длъжност „доцент“** на гл. ас. д-р Владислав Иванов Иванов.

15.10. 2020 г.

Подпис:.....